

a termésfelek legtöbbszörre kettéváltak, ötbordásak, a bordák halványabbak, a barázdák szélesek, sötétebbek; sajátságos szagú, édeses ízű, rágva a nyelvet csípi.

194. Folia sennae sine resina.

Gyanta nélküli szennalevél.

Végy: Apróra összetélt szennalevelet	száz grammot	100
Áztasd negyvennyolcz óráig		
Tömény szeszben	ötszáz grammban	500
Azután sajtold ki és szárítsd meg.		

195. Gallae.

Gubacs. Aleppói gubacs. Török csergubacs.

A quercus infectoria Olivier és más rokon fajok levélrügyeinek a cynips gallae tinctoriae Olivier rovar által megszúrása helyén származó **kinövés**, gömbölyded, göcsös, tüskés, gyakran lyukas, súlyos, kemény majd sötétebb, majd halványabb zöldes-szürke színű, rágva fanyar.

Elvetendő a könnyű, szivacsos, síma, úgynevezett német gubacs.

duobus plerumque discretis, quinquecostatis, costis pallidioribus, sulcis latis obscurioribus, odoris peculiaris, saporis subdulcis, masticati linguam paulum urentes.

194. Folia sennae sine resina.

Rp. **Foliorum sennae minutim conscissorum**
grammata centum 100
Macera per horas quadraginta octo cum
Spiritus concentrati
grammatibus quingentis 500
dein exprime et sicca.

195. Gallae.

Gallae halepenses. Gallae quercus turcicae.

Exerescenciae ictu cynipis gallae tinctoriae Olivier in gemmis foliiferis quercus infectoriae Olivier et aliarum affinium specierum ortae, subglobosae, verrucoso-echinatae, saepe foramine praeditae, ponderosae, durae, coloris e subviridi cinerei vel obscurioris vel pallidioris, masticatae adstringentes.

Rejiciantur gallae leves, spongiosae, sic dictae germanicae.

196. Gaze carbolatum album Listeri.

Lister-féle fehér carbolos gaze.

Gyárilag készül az úgynevezett »gaze« vagy »moull« áztatása által 10⁰/₀-os carbolsavnak tömény szeszen való oldatában, mely azután kiszajtolatik és gyöngé hőmérséknél kiszárítottatik.

**197. Gaze hydrargyro bichlorato corrosivo
impraegnatum.**

Maró higanychloridos gaze.

Gyárilag készül, mint a carbolos gaze, maró higanychloridnak tömény szeszen való oldatával.

198. Gaze jodoformio impraegnatum.

Jodoformos gaze.

Gyárilag készül, mint a carbolos gaze, a jodoformnak 10⁰/₀-os, 20⁰/₀-os vagy 30⁰/₀-os tömény szeszen való oldatával.

199. Gelatina animalis albissima.

Állati enyv.

**Csontok, szálagok, szóval az u. n. enyvképző állati szövetekből
vizzel főzés és kiszáritás által nyert tömeg.**

Vékony, hajlítható, fénylő, átlátszó, reczésen esikólatos lemezek, melyek vízben megduzzadnak, gyenge

196. Gaze carbolatum album Listeri.

Paratur in officinis per macerationem sic dicti »gaze« aut »mull« in solutione 10°/_o acidi carbolici in spiritu concentrato, dein expressi et leni calore exsiccati.

**197. Gaze hydrargyro bichlorato corrosivo
impraegnatum.**

Paratur in officinis ut gaze carbolatum, cum solutione »hydrargyri chlorati corrosivi« in spiritu concentrato.

198. Gaze jodoformio impraegnatum.

Paratur in officinis ut gaze carbolatum cum 10°/_o, 20°/_o aut 30°/_o solutione »jodoformii« in spiritu concentrato.

199. Gelatina animalis albissima.

Gluten animale albissimum.

Massa ope aquae destillatae ex ossibus, ligamentis, telis animalibus glutiniferis parata et siccata.

Laminae tenues, lucidae, diaphanae, reticuloso-striatae, in aqua intumescens et leni calore solubiles

melegítéskor teljesen feloldódnak, az oldat cersavval csapadékot képez, s elegendő (1:50) töménység mellett kihüléskor kocsonyaszerűen megmered.

Majdnem teljesen szín- és szagtalan legyen.

200. Gentiana.

Tarnicsgyökér.

A *gentiana lutea*, *gentiana pannonica*, *gentiana purpurea* és *gentiana punctata* (tarnicsfélék) gyökérágai és gyöktörzse, leginkább hosszirányban széthasítva.

Az első gyökere 6 decimeternél hosszabb, felső végén mintegy 4 cm. vastag, a többiek gyökerei vékonyabbak. Mindannyian barnák, hosszirányban igen erősen ránczosak, felső végükön inkább harántul gyűrűzetesek, többfejűek, kevésbé elágazódnak, belül vereses vagy világos-barnák, törésük síma, sem fás, sem rostos. A tarnicsgyökerek keményítőt nem tartalmaznak és igen keserű ízűek.

201. Globuli martiales.

Vasas golyók.

Végy: Vasport	<i>negyven grammot</i>	40
Borkőport	<i>kétszáz grammot</i>	200

Keverd vasserpenyőben

Lepárolt vízzel

pépnemű tömeggé, pállítsd gyakori kavarással és az elpárolgó víznek lassankénti pótlása mellett, míg a vas.

Solutio addito acido tannico praecipitatum album deponit et refrigeratione, si satis concentrata (1: 50) erat, ad gelatinam rigidam inspissitur.

Sit fere coloris et odoris expers.

200. Gentiana.

Radicum rami et rhizomata, quae offerunt gentiana lutea, gentiana pannonica, gentiana purpurea, gentiana punctata utraque plerumque per longitudinem fissa. Gentianeae Juss.

Plantae primo loco dictae radix longior quam decimetra sex, superiore parte centimetra circiter quattuor crassa est, specierum ceterarum radices tenuiores sunt. Omnes sunt fuscae, per longitudinem maxime rugosae, suprema parte magis transverse annulatae, pluricipites, parce ramosae, intus e fusco subrubrae aut clare fuscae, fracturam praebentes levem, nec lignosam, nec fibrosam. Radices gentianae amyllum non continent, saporis sunt peramari.

201. Globuli martiales.

Rp. **Ferri pulverati** *grammata quadraginta* 40
Kalii hydro-tartarici pulverati
grammata ducenta 200

Misce in sartagine ferrea cum

Aquae destillatae *q. s.*

ut fiat massa pultiformis.

amennyire lehetséges, feloldódott és a tömeg egynemű, összefüggő, zöldes-fekete és forró vízben legnagyobb részt oldékony pépet képez.

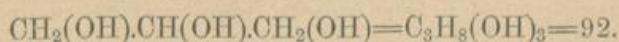
Alakíts ebből golyókat súlyra nézve

negyven grammokat **40**

melyek igen gyöngé hönél kiszáritva és viaszos papírba göngyölve, jól zárt edényben tartassanak. Feketék, fénylők, vasízűek legyenek; nyolcz rész forró vízzel csekély oldatlan maradvány hátrahagyásával, feketés-zöld színű elegyet nyujtsanak.

202. Glycerinum.

Glycerin.

Szintelen és szagtalan, szirup-állományú, átlátszó folyadék; íze édes, kémhatása semleges. Fajsúlya 1·225—1·235. Vízben és borszeszben minden viszony szerint, ellenben aetherben, chloroformban és zsiros olajokban nem oldható.

Ha fél gramm porrá tört káliumsulfátot 1—2 csepp tömény kénsavval melegítesz s azután 1—2 csepp glycerint adsz hozzá, erősebb hevítéskor rendkívül kellemetlen szúrós szag fejlődik.

Ötannyi vízzel higitva ne zavarosodjék meg se kénhydrogéntől, se kénammoniumtól, de ezüstnitráttól, chlórbarýumtól, ammoniumoxaláttól, valamint chlór-calcium-oldattól sem. Ammoniakos ezüstnitráttal elegyítve, közönséges hőmérsékleten negyed óra alatt meg

Digere saepius agitando et aquam evaporatam sensim restituendo, donec ferrum, quantum fieri potest, solutum fuerit, et massa pulvem praebet aequabilem, tenacem, e viridi nigrescentem et in aqua fervida maxima e parte solubilem.

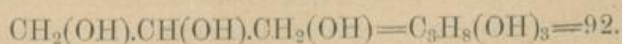
Formentur dein globuli ponderis

grammatum quadragintorum 40

qui lenissimo calore exsiccati et chartae ceratae involuti, in vase bene clauso servantur.

Sint nigri, nitentes, saporis ferrosi, cum aquae bullientis partibus octo miscellam praebent viridinigrescentem, residuo pauco relicto.

202. Glycerinum.

Liquor coloris et odoris expers, consistentiae syrupi, limpidus, saporis dulcis, reactionis neutrius. Ponderis specificum: 1.225—1.235.

Solubile est in aqua et spiritu, in omnibus proportionibus, sed non in aethere, chloroformio aut oleis pinguibus.

Gramma semis sulfatis kalii cum 1—2 guttis acidi sulfurici concentrati calefaciendo, huic dein 1—2 guttas glycerini addendo, fervefactione fortiori odor nimio ingratus pungens oritur.

Quintupla quantitate aquae dilutum, nec aqua hydrosulfurata, nec ammonio hydrosulfurato, neve nitrate argenti, baryo chlorato, ammonio oxalico aut calcio chlorato solutis, turbetur,

ne változzék. Nátriumhydroxiddal melegítve, ne szinesdjék meg és ne fejlesszen ammoniát. Hígított kén-savval fölmelegítve, ne terjesszen kellemetlen avas szagot. Csészében hevítve és meggyújtva, maradék nélkül égjen el.

203. Guajacum.

Guajak. Guajak-gyánta.

Orvosi guajakfa, forróövi Amerikában, kivált az Antillákon tenyészik. Zygophyllumfélék.

Mogyorónyi egész diónyi, zöldes-szürke porral behintett, legtöbbször azonban idomtalan, többé-kevésbé fénylő, zöldes-feketés darabokban előjövő **gyánta**. Törékeny, törése érdes, szélein áttetsző, üvegfényű, zöldes vagy barnás. A gyánta sajátos gyenge szagú, mely melegítéskor inkább érezhető, benzoehez hasonló; íze kesernyés, csipős, rágva meglágyul, s a fogakhoz tapad; élenyítő anyagok által zöldes vagy kékes színű lesz; borszeszben és maró kálilúgban oldatik. Pora állás közben egészen megzöldül.

Borszeszes oldatából a gyántát vízzel kicsapva, az maró nátronlúg hozzáadására teljesen feloldassék; ellenkező esetben hegedűgyántával van fertőzve,

Argento nitrico ammoniacali mixtum, in temperatura communi quadrante horae non permutetur. Cum natrio hydroxydato calefactum non coloretur et ammoniam non emittat. Acido sulfurico diluto calefactum odorem non spargat ingratum rancidum. In patina candefactum et inflammatum sine residuo comburat.

203. Guajacum.

Gummi guajaci. Resina guajaci. Guajacum nativum.

Guajacum officinale Linn., arbor in America tropica, imprimis in insulis Antillanis crescens. *Zygophylleae* R. Brown.

Resina, occurrit in frustis magnitudinis avellanae vel nucis, pulvere e griseo viridi conspersis, plerumque autem in massis difformibus plus-minusve lucidis, coloris subviridis nigricantis, fragilibus, fracturae asperae, diaphanae, ad angulos coloris viridis vel fuscis, odoris peculiaris debilis, benzoë similis, calore potissime animadvertitur, saporis acris, amari.

Resina masticata mollescit et dentibus adhaeret, substantiis oxydantibus colore viridi vel caeruleo tingitur, in spiritu et liquore kalii hydro-oxydati solvitur. Pulvis guajaci tempore colorem viridem induit.

Resina in spiritu soluta et affusione aquae praecipitata in liquore natrii hydrooxydati totius solvetur, secus resina colophonio adulterata est.

204. Guarana.

Guarana-tészta.

Paullinia sorbilis Mart., Braziliában honos fa. Sapindusfélék.

Szilárd, leginkább henger-, ritkábban lepényalakú, vagy különböző állatok alakjait utánzó darabokban jön a kereskedésbe. Áll pedig napon szárított és porrá tört magvakból, melyek vízzel tésztává gyúráttak, s napon vagy füstön megszárittattak.

Barnás-fekete, belül vörhenyesen márványozott, kemény, törése majdnem egyenes, csekély fényű. Vízben részben oldható, sajátos szagú, fanyar, keserű és izű.

205. Gummi arabicum.

Arab mézga.

Acacia Senegal Wildenow, A. ehrenbergiana, A. tortilis Hayne, A. Seyal, Ac. nilotica Delile, a Vörös tenger partvidékein, felső Egyiptomban, Arábiában, Senegambiában tenyésző fák. Erzőkefélék.

A kéregből kiszivárgó, levegőn megszáradt nedv, többé-kevésbé gömbölyded, fehér vagy sárgás, a felületen át nem tetsző, íztelen és szagtalan darabokban jön elő, melyek könnyen törhetők és kisebb, szegletes, üvegfényű, áttetsző, kagylós darabocskákra esnek szét.

Az arab mézga borszeszben nem oldódik, kétszeres mennyiségű vízzel leöntve lassan ragadós, szagta-

204. Guarana.

Paullinia sorbilis Mart., arbor in Brasilia indigena. Sapindaceae Juss.

Massae solidae (pasta Guarana paullinia) potissimum cylindricae, rarius placentarum vel animalium variorum instar in mercatura repertae. Constant e seminibus sub sole siccatis, pulveratis, cum aqua in pastam formatis et sole vel fumo siccatis.

Sunt coloris fusco-nigri, intus rubre marmoratae, durae, fracturae ut plurimum planae, nitoris exigui, in aqua partim solubiles, odoris proprii, saporis adstringentis, subamari.

205. Gummi arabicum.

Gummi mimosae.

Acacia Senegal Wildenow, A. ehrenbergiana, A. tortilis Hayne, A. Seyal, A. nilotica Delile. Arborea in littoribus sinus arabici, regionibus septentrionalibus Aegypti, in Arabia atque Senegambia crescentes. Mimoseae R. Brown.

Succus e cortice manans, aëre induratus, occurrit in frustis magis minusve globosis, albis vel flavescens, ad superficiem non pellucidis, saporis et odoris nullius; facile franguntur et in frustula parva, angulata, vitreo splendore nitentia, pellucida, conchulata dilabuntur. Gummi arabicum in spiritu non solvitur, pondere duplici aquae superfusum ad mucilaginem

lan, halvány-sárga, fanyar ízű, nyúlós oldat képződik. Oldatához vaschloridot adva, az megkoecsonyásodik.

Gyógyszertári használatra csak a legfehérebb féleség választandó.

206. Gutta percha depurata.

Tisztított guttapercha.

**Isonandra gutta Hooker, a keletindiai szigeteken tenyésző fa.
Sapotafélék.**

Levegőn megszáradt, tisztított tejnedv, mely a kereskedésben fehér, sárgás-fehér, vagy néha vörös, keskeny pálczika vagy vastag rudakká formált, vagy lemezekké kinyújtott, kissé rugalmas, a kézhez nem tapadó tömegekben kapható. 65—70°-nál gyúrhatóvá válik, 100°-nál sűrűn folyó tömeggé olvad. Vizben oldhatlan, borszeszben részben, szénkénegben és chloroformban teljesen oldható.

207. Hirudo.

Nadály. Piócza.

Orvosi nadály (hirudo medicinalis Linn.) és magyar nadály (hirudo officinalis Linn.), a gyűrűsek (annulata) osztályába, szívókásak (discophora) rendjébe s a nadályfélék (hirudinaceae) családjába tartozó himnős férgek, előjönnek egész Európában tavak-, mocsarak- és patakokban.

Testük hosszúkás, kissé lapult és csupas, számos gyűrűvel, változó alakú szívó szájjal, három félkörös, sugárszerűleg elhelyezett s számos igen apró foggal